

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL PRODUKTŲ, KURIŲ VIEŠIESIEMS PIRKIMAMS NUO 2008 METŲ
TAKYTINI APLINKOS APSAUGOS KRITERIJAI (1-OJI PRODUKTŲ GRUPĖ),
SĄRAŠO IR 1-OSIOS PRODUKTŲ GRUPĖS APLINKOS APSAUGOS KRITERIJŲ
TVIRTINIMO**

2007 m. gruodžio 22 d. Nr. D1-697
Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 8 d. nutarimą Nr. 804 „Dėl Nacionalinės žaliųjų pirkimų įgyvendinimo programos patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [90-3573](#)),

T v i r t i n u:

1. Produktų, kurių viešiesiems pirkimams nuo 2008 metų taikytini aplinkos apsaugos kriterijai (1-oji produktų grupė), sąrašą (pridedama).
2. 1-osios produktų grupės aplinkos apsaugos kriterijus (pridedama).

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2007 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. D1-697

**PRODUKTŲ, KURIŲ VIEŠIESIEMS PIRKIMAMS NUO 2008 M. TAIKYTINI
APLINKOS APSAUGOS KRITERIJAI (1-OJI PRODUKTŲ GRUPĖ), SĄRAŠAS**

Produktai:

1. Rašymui, spausdinimui, kopijavimui naudojamas popierius, kiti raštinės reikmenys iš popieriaus ir kartono.
 2. Kiti raštinės reikmenys.
 3. Leidybos, spausdinimo ir su spausdinimu susijusios paslaugos.
 4. Keleivinės transporto priemonės (lengvieji automobiliai, autobusai), su jų priežiūra susijusios paslaugos.
 5. Keleivių vežimo paslaugos.
 6. Įstaigos įranga (spausdintuvai, faksimiliniai aparatai, kopijavimo aparatai) ir jos priežiūros paslaugos.
 7. Spausdintuvų, faksimilinių aparatų, kopijavimo aparatų rašalai ir dažomieji milteliai.
 8. Informacinių technologijų priemonės: kompiuteriai, monitoriai.
 9. Valymo priemonės ir paslaugos.
 10. Elektros lemputės.
 11. Renginių organizavimo paslaugos.
-

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2007 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. D1-697

1-OSIOS PRODUKTŲ GRUPĖS APLINKOS APSAUGOS KRITERIJAI

Eil. Nr.	Produktų pavadinimas	Aplinkos apsaugos kriterijai
1.	Rašymui, spausdinimui, kopijavimui naudojamas popierius, kiti raštinės reikmenys iš popieriaus ir kartono	– Pagamintas iš FSC (Forest Stewardship Council) ar PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes) sertifikuotos medienos arba medienos, sertifikuotos pagal kitas lygiavertes sistemas – Nebalintas arba balintas nenaudojant chloro: gaminimui naudojamos ECF (Elemental Chlorine-Free) arba TCF (Totally Chlorine-Free) technologijos – Sudėtyje formaldehido yra ne daugiau kaip 1 mg/dm² – Sudėtyje nėra glioksalio – Sudėtyje yra tam tikra dalis perdirbtos žaliavos – 100% perdirbamas ir suyrantis aplinkoje – Gaminys yra pažymėtas vienu iš ekologinių ženklų: Europos Sąjungos „Gėlė“, Šiaurės šalių „Gulbė“, Vokietijos „Mėlynasis angelas“, kitos šalies nepriklausomos atsakingos institucijos patvirtintu ekologiniu ženklu arba yra pateiktos kitos tinkamos gaminių ekologiškumo įrodymo priemonės, pvz., gamintojo techniniai dokumentai ar paskelbtos (notifikuotos) institucijos atlikto bandymo protokolas – Mažesnis pakuotės kiekis (perkant didelį popieriaus kiekį) – Pakuotė pažymėta „mobius loop“, „green dot“ arba lygiaverčiu ženklu
2.	Kiti raštinės reikmenys	– Gaminys yra pažymėtas vienu iš ekologinių ženklų: Europos Sąjungos „Gėlė“, Šiaurės šalių „Gulbė“, Vokietijos „Mėlynasis angelas“, kitos šalies nepriklausomos atsakingos institucijos patvirtintu ekologiniu ženklu arba yra pateiktos kitos tinkamos gaminių ekologiškumo įrodymo priemonės, pvz., gamintojo techniniai dokumentai ar paskelbtos (notifikuotos) institucijos atlikto bandymo protokolas – Žymeklių dažanti medžiaga pagaminta vandens pagrindu – Dokumentų segtuvai, archyvinės dėžės pagamintos iš perdirbto kartono ar popieriaus – Rašalų dažančioje medžiagoje nėra stibio, arseno, bario, kadmio, gyvsidabrio, seleno, švino ir/ar šešiavalenčio chromo – Rašalas ir grafitas be aromatinių ar halogenintų angliavandenilių – Žymekliai, kitos rašymo priemonės yra daugkartinio pildymo, naudotojas gali pats be specialios įrangos pripildyti rašymo priemonę – Plastikinės detalės ar gaminiai, sveriantys daugiau kaip 25 g, nėra gaminami iš chloruotų polimerų – Plastikinėse detalėse nenaudojami priedai, kurie priskiriami šioms rizikos grupėms: - R40 (įtariama, kad gali sukelti vėžį) - R45 (gali sukelti vėžį) - R46 (gali sukelti paveldimus genetinius pakenkimus) - R48 (ilgą laiką veikiant sukelia sunkius sveikatos sutrikimus) - R49 (įkvėpus gali sukelti vėžį) - R60 (kenkia vaisingumui)

Eil. Nr.	Produktų pavadinimas	Aplinkos apsaugos kriterijai
		R61 (kenkia negimusiam vaikui) R62 (gali pakenkti vaisingumui) R63 (gali pakenkti negimusiam vaikui) – Pieštukai pagaminti iš natūralios medžiagos (medžio, popieriaus ir kt.) – Medžiaga yra nespalsvota, nelakuota – Produktas nepakuojamas arba pakuojamas didesniais kiekiais – Pakuotė pažymėta „mobius loop“, „green dot“ arba lygiaverčiu ženklu
3.	Leidybos, spausdinimo ir su spausdinimu susijusios paslaugos	– Technologiniuose procesuose nenaudojami ofsetinių plokščių ryškinimo procesai (pvz., naudojama tiesioginė iš kompiuterio į plokštę technologija (angl. Computer to plate) – Spausdinimui naudojami augalinių medžiagų pagrindu pagaminti dažai ir lakai (augaliniai spausdinimo dažai ir lakai turi ne daugiau kaip 2 proc. masės tirpiklių mineralinių alyvų pagrindu) – Spausdinimo mašinoms valyti naudojami lakiųjų organinių junginių neturintys (garų slėgis < 0,01 kPa) arba natūralių organinių medžiagų pagrindu pagaminti valikliai – Mažiausiai 50 proc. popierinių spaudinių spausdinami naudojant spausdinimo įrenginius, kurie turi atsakingų institucijų patvirtintus ekoženklus – Paslaugos teikėjas yra įdiegęs aplinkos apsaugos vadybos sistemą (EMAS, ISO 14001 ar kt.)
4.	Keleivinės transporto priemonės (lengvieji automobiliai, autobusai), su jų priežiūra susijusios paslaugos	– Suskystintų propano–butano ar kitų gamtinių dujų kurą naudojančios automobiliai – Efektyvus kuro naudojimas (naujiems automobiliams): dyzeliniais varikliais – ne daugiau kaip 6 l/100 km, benziniais varikliais – ne daugiau kaip 7,4 l/100 km – Atitinka Euro 4 teršalų išmetimo standartus – Plastikinės detalės pažymėtos kaip tinkančios perdirbti – Demontuojant senus automobilius yra galimybė atskirti dalis, turinčias aplinkai kenksmingų medžiagų – Paslaugos teikėjas, teikdamas su keleivinių transporto priemonių (lengvieji automobiliai, autobusai) priežiūra susijusias paslaugas, yra įdiegęs aplinkos apsaugos vadybos sistemą (EMAS, ISO 14001 ar kt.)
5.	Keleivių vežimo paslaugos	– Paslaugai teikti naudojami automobiliai, atitinkantys šios lentelės 4 produktų grupei taikomus aplinkos apsaugos kriterijus – Paslaugos teikėjas yra įdiegęs aplinkos apsaugos vadybos sistemą (EMAS, ISO 14001 ar kt.)
6.	Įstaigos įranga (spausdintuvai, faksimiliniai aparatai, kopijavimo aparatai, skeneriai) ir jos priežiūros paslaugos	– Įrenginys paženklintas energijos efektyvumo („Energy Star“) arba kitu lygiaverčiu ženklu – Bent viena plastikinė detalė, sverianti daugiau kaip 25 g, yra pagaminta iš perdirbto plastiko – Plastikinės detalės, sveriančios daugiau kaip 10 g ir pagamintos iš skirtingos rūšies plastiko, yra lengvai išardomos (kad būtų galima jas perdirbti) – Įrenginys turi galimybę naudoti perdirbtą kasetę – Plastikinės detalės, sveriančios daugiau kaip 25 g, nėra pagamintos iš chlorotų polimerų – Plastikinėse detalėse nenaudojami priedai, kurie priskiriami šioms rizikos grupėms: R40 (įtariama, kad gali sukelti vėžį) R45 (gali sukelti vėžį)

Eil. Nr.	Produktų pavadinimas	Aplinkos apsaugos kriterijai
		R46 (gali sukelti paveldimus genetinius pakenkimus) R48 (ilgą laiką veikiant sukelia sunkius sveikatos sutrikimus) R49 (įkvėpus gali sukelti vėžį) R60 (kenkia vaisingumui) R61 (kenkia negimusiam vaikui) R62 (gali pakenkti vaisingumui) R63 (gali pakenkti negimusiam vaikui) – Įrangoje naudojamos elektros energijos baterijos savo sudėtyje neturi kadmio, gyvsidabrio, švino ar jų komponentų, išskyrus priemaišas, kurių technškai nėra galimybės išvengti. Šios priemaišos neviršija ES direktyvose 91/157/EEC ir 98/101/EEC nurodyto kiekio – Yra galimybė 5 metus po įrenginio numatyto eksploatacijos termino pabaigos įsigyti atsargines dalis – Yra pateikta informacija apie grąžinimo gamintojui galimybes – Įrenginiai turi automatinio dvipusio kopijavimo galimybę – Gamintojas pateikia naudotojui šią informaciją: rekomendacijas, kad nenaudojamas įrenginys turi būti išjungtas; informaciją apie dvipusio kopijavimo ekonominę ir aplinkosauginę naudą; informaciją apie saugų pakuotės, kopijavimo miltelių, kasečių, kitų detalių sutvarkymą ir saugojimą – Gaminys yra pažymėtas vienu iš ekologinių ženklų: Europos Sąjungos „Gėlė“, Šiaurės šalių „Gulbė“, Vokietijos „Mėlynasis angelas“, kitos šalies nepriklausomos atsakingos institucijos patvirtintu ekologiniu ženklu arba yra pateiktos kitos tinkamos gaminio ekologiškumo įrodymo priemonės, pvz., gamintojo techniniai dokumentai ar paskelbtos (notifikuotos) institucijos atlikto bandymo protokolas – Pakavimo medžiagos atitinka aplinkos apsaugos reikalavimus (skirtingos medžiagos pakuotės dalys lengvai atskiriamos, kartoninės pakuotės sudėtyje turi būti dalis perdirbtos žaliavos), pakuotė pažymėta „mobius loop“, „green dot“ arba lygiaverčiu ženklu – Gamintojas yra įdiegęs aplinkos apsaugos vadybos sistemą (EMAS, ISO 14001 ar kt.)
7.	Spausdintuvų, faksimilinių aparatų, kopijavimo aparatų rašalai ir kopijavimo milteliai	– Kopijavimo milteliuose nėra medžiagų, klasifikuojamų pagal šias rizikos grupes: R40, R45, R49; R60, R61, R62, R63, R46, R68, R23, R24, R25, R48, R26, R27, R28, R39 – Sunkiųjų metalų (švino, kadmio, gyvsidabrio ir chromo) kiekis neviršija 100 ppm (miligramų kilogramui) – Keičiamų kasečių dalys yra pagamintos iš plastiko be chloro – Produktų pakuotėje nenaudojamas polivinilchloridas (PVC) ar kitas chloro turintis plastikas – Yra antrinio panaudojimo, pakartotinio užpildymo galimybė – Pakartotinai naudojamoje kasetėje yra ne mažiau kaip 75 proc. atnaujintos kopijavimo miltelių masės – Lakieji organiniai junginiai sudaro ne daugiau kaip 5 proc. rašalo masės – Gaminys yra pažymėtas vienu iš ekologinių ženklų: Europos Sąjungos „Gėlė“, Šiaurės šalių „Gulbė“, Vokietijos „Mėlynasis angelas“, kitos šalies nepriklausomos atsakingos institucijos patvirtintu ekologiniu ženklu arba yra pateiktos kitos tinkamos gaminio ekologiškumo įrodymo priemonės, pvz., gamintojo

Eil. Nr.	Produktų pavadinimas	Aplinkos apsaugos kriterijai
		techniniai dokumentai ar paskelbtos (notifikuotos) institucijos atlikto bandymo protokolas – Pakavimo medžiagos atitinka aplinkos apsaugos reikalavimus (skirtingos medžiagos pakuotės dalys lengvai atskiriamos, kartoninės pakuotės sudėtyje turi būti dalis perdirbtos žaliavos), pakuotė pažymėta „mobius loop“, „green dot“ arba lygiaverčiu ženklu
8.	Informacinių technologijų priemonės: kompiuteriai, monitoriai	– Gaminys esančio plastiko sudėtyje nėra pavojingų medžiagų, pvz., sunkiųjų metalų (švino, gyvsidabrio, kadmio, šešiavalenčio chromo), polibromintų bifenilų (PBB) ar polibrominto difenilo eterių (PBDE). Gaminys atitinka Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/95/EB „Dėl tam tikrų medžiagų naudojimo elektroninėje įrangoje apribojimo“ nustatytus reikalavimus – Įrenginys paženklintas energijos efektyvumo („Energy Star“) arba kitu lygiaverčiu ženklu – Įrenginys atitinka triukšmo lygio reikalavimus – Bent viena plastikinė detalė, sverianti daugiau kaip 25 g, yra pagaminta iš perdirbto plastiko – Plastikinės detalės, sveriančios daugiau kaip 10 g ir pagamintos iš skirtingos rūšies plastiko, yra lengvai išardomos (kad būtų galima jas perdirbti) – Plastikinės detalės, sveriančios daugiau kaip 25 g, nėra pagamintos iš chloruotų polimerų – Plastikinėse detalėse nenaudojami priedai, kurie priskiriami šioms rizikos grupėms: - R40 (įtariama, kad gali sukelti vėžį) - R45 (gali sukelti vėžį) - R46 (gali sukelti paveldimus genetinius pakankimus) - R48 (ilgą laiką veikiant sukelia sunkius sveikatos sutrikimus) - R49 (įkvėpus gali sukelti vėžį) - R60 (kenkia vaisingumui) - R61 (kenkia negimusiam vaikui) - R62 (gali pakenkti vaisingumui) - R63 (gali pakenkti negimusiam vaikui) – Yra pateikta informacija apie grąžinimo gamintojui galimybes – Gaminys arba jo dalys yra tinkami antriniam panaudojimui arba perdirbimui – Gaminys yra pažymėtas vienu iš ekologinių ženklų: Europos Sąjungos „Gėlė“, Šiaurės šalių „Gulbė“, Vokietijos „Mėlynasis angelas“, kitos šalies nepriklausomos atsakingos institucijos patvirtintu ekologiniu ženklu arba yra pateiktos kitos tinkamos gaminio ekologiškumo įrodymo priemonės, pvz., gamintojo techniniai dokumentai ar paskelbtos (notifikuotos) institucijos atlikto bandymo protokolas – Pakavimo medžiagos atitinka aplinkos apsaugos reikalavimus (skirtingos medžiagos pakuotės dalys lengvai atskiriamos, kartoninės pakuotės sudėtyje turi būti dalis perdirbtos žaliavos), pakuotė pažymėta „mobius loop“, „green dot“ arba lygiaverčiu ženklu – Įrenginyje turi būti įmanoma naudoti perdirbtą kasetę

Eil. Nr.	Produktų pavadinimas	Aplinkos apsaugos kriterijai
9.	Valymo priemonės ir paslaugos	<u>Valymo priemonės</u> – Sudėtyje nėra fosforo ir chloro junginių – Produktas yra koncentruotas – Sudėtinės medžiagos yra lengvai skaidomos aerobinėmis ir anaerobinėmis sąlygomis – Lakiųjų organinių junginių kiekis yra ne didesnis kaip 10 proc. medžiagos tūrio – Kvapiosioms medžiagoms nenaudojami nitritų ir policikliniai muskuso junginiai – Gaminys yra pažymėtas vienu iš ekologinių ženklų: Europos Sąjungos „Gėlė“, Šiaurės šalių „Gulbė“, Vokietijos „Mėlynasis angelas“, kitos šalies nepriklausomos atsakingos institucijos patvirtintu ekologiniu ženklu arba yra pateiktos kitos tinkamos gaminio ekologiškumo įrodymo priemonės, pvz., gamintojo techniniai dokumentai ar paskelbtos (notifikuotos) institucijos atlikto bandymo protokolas <u>Valymo paslaugos:</u> – Paslaugos teikėjas yra įdiegęs vandens ir energijos taupymo vidaus tvarką ir jos laikosi – Paslaugos teikėjas naudoja ne mažiau kaip 50 proc. ekologiniais ženklais paženklintų valymo priemonių – Nesunaudojama daugiau kaip 140 mg cheminių medžiagų/m² išvalomam plotui per metus – Paslaugos teikėjas yra įdiegęs aplinkos apsaugos vadybos sistemą (EMAS, ISO 14001 ar kt.)
10.	Elektros lemputės	<u>Kompaktiškos fluorescencinės elektros lemputės (dar vadinamos „elektros energiją taupančiomis elektros lemputėmis“)</u> – Atitinka A ar B energetinio efektyvumo klasę – Minimali 10 000 val. degimo trukmė – Lempoje gyvsidabrio yra ne daugiau kaip: 4 mg – lempoms, kurių degimo trukmė ne trumpesnė kaip 10 000 val., 6 mg – 15 000 val., 8 mg – 20 000 val., 10 mg – daugiau kaip 20 000 val. – Gaminys yra perdirbimui tinkančio kartono pakuotėje – Gaminys yra pažymėtas vienu iš ekologinių ženklų: Europos Sąjungos „Gėlė“, Šiaurės šalių „Gulbė“, Vokietijos „Mėlynasis angelas“, kitos šalies nepriklausomos atsakingos institucijos patvirtintu ekologiniu ženklu arba yra pateiktos kitos tinkamos gaminio ekologiškumo įrodymo priemonės, pvz., gamintojo techniniai dokumentai ar paskelbtos (notifikuotos) institucijos atlikto bandymo protokolas <u>Kitos fluorescencinės elektros lemputės</u> – Atitinka A energetinio efektyvumo klasę – Vidutinė 12 500 val. degimo trukmė – Lempoje gyvsidabrio yra ne daugiau kaip: 5 mg – lempoms, kurių degimo trukmė tarp 10 000 ir 20 000 val., 8 mg – lempoms, kurių degimo trukmė daugiau kaip 20 000 val. – Gaminys yra perdirbimui tinkančio kartono pakuotėje – Gaminys yra pažymėtas vienu iš ekologinių ženklų: Europos Sąjungos „Gėlė“, Šiaurės šalių „Gulbė“, Vokietijos „Mėlynasis angelas“ arba yra pateiktos kitos tinkamos gaminio ekologiškumo įrodymo priemonės, pvz., gamintojo techniniai dokumentai ar paskelbtos (notifikuotos) įstaigos atlikto bandymo protokolas kitos šalies nepriklausomos atsakingos institucijos patvirtintu ekologiniu ženklu

Eil. Nr.	Produktų pavadinimas	Aplinkos apsaugos kriterijai
11.	Renginių organizavimo paslaugos	– Renginiuose naudojamos raštinės prekės, atitinkančios aplinkos apsaugos kriterijus, taikomus šios lentelės 1 ir 2 produktų grupėms – Renginiai vyksta viešbučiuose ar kituose objektuose, turinčiuose Žaliojo rakto diplomą, arba juose yra įdiegta aplinkos apsaugos vadybos sistema (EMAS, ISO 14001 ar kt.) – Renginių organizatorius yra įdiegęs aplinkos apsaugos vadybos sistemą (EMAS, ISO 14001 ar kt.) – Surenkama ne daugiau kaip 1 kg nerūšiuotų atliekų vienam svečiui per vieną renginį.
